

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Ivdiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt VI. Diuinæ prouidentiae, circa corporalem escam, è SS. Eucharistiae
institutione, & ipsius famis fructibus agnitio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

Psal. 77. 19. neque iam ex illorum volunt numero esse, de quibus dicitur: *Et malè locuti sunt de Deo, & dixerunt: Numquid poterit Deus parare mensam in deserto?* Quæ diffidentia, teste Bonaventura, vel ab infidelitate oritur, qualis est eorum, qui res humanas, vel salutem suas, non credunt à Deo curari; vel nascitur à pusillanimitate, cui scribit, annexam esse remissionem amoris divini, propriique amoris intensiorem. Proprius enim amor, quia cæcos facit, non sinit eos videre divinam providentiam. quare ipse sibi sollicitus, & quodammodo sibi quidam Deus esse vult. Amor autem Dei, fidit Deo, quem amat. Ut enim diffidentia inter inimicos, ita inter amicos fiducia locum obtinet. Amor non suspicatur: odia in teterrimas ebulliunt cogitationes; ipsosque è dilectione ortos affectus, insidias, aut vindictas amarissimas arbitrantur. Qui autem Dei amicus est, scit eum ex pumice aquam, è nube panem posse elicere. Itaque, si in maxima necessitate homines desint, sperat vel Angelos sibi adfuturos.

CAPUT VI.

Divina providentia, circa corporalem escam, è SS. Eucharistia institutione, & ipsius Famis fructibus agnitio.

I.

ET, inquires, hodie talia miracula nulla fieri, neque enim cadere panes de cælo, aut coturnices esurientibus in os inuolare; aut Angelos passim se præbere conspiciendos, qui nobis afferant è Paradiso alimenta; neque miracula tam magna quotidie fiunt. Immò longè fiunt maiora. Nam imprimis miraculum miraculorum est in Eucharistia. In illa enim est panis Angelorum, qui de cælo descendit, panis paratissimus, panis sine labore præstitus, omne delectamentum habens, & saporis suavitatem, de quo verè dici potest: *Substantia tua, dulcedinem tuam, quam in filios habes, ostendebat: & deseruiens uniuscuiusque voluntati, ad quod quisque volebat, conuertebatur.* Vult quis fidem exercere? ecce Deum velatum, sub speciebus panis. Vult in spem assurgere! ecce anchoram; ecce medicinam ægrorum; ecce fortitudinem cibi. Vult in charitatem efferuescere? ecce dilectum, præ amore, in

COR

Sapi. 16. 29.

cor tuum ingredi cupientem. Quod unquam manna tantarum virium, & tantæ fuit suauitatis? Quàm multos hic panis sustentauit? Nullo alio, nisi isto vixit Nicolaus Heluetius, alijque, de quibus suprà, spiritali certè vita, per huius panis sumptionem, plerique spirituales vixerunt, inque naturam Angelicam, immò diuinam transierunt. Ita enim, apud D. Augustinum, nos alloquitur Christus: *Cibus sum grandium, cresce, & manducabis me: nec tu me mutabis in te, sicut cibum carnis tuæ, sed tu mutaberis in me.* Et S. Leo: *Non aliud agit participatio corporis & sanguinis Christi, quàm ut in id, quod sumimus, transeamus.* Utque tantò maior nobis fiducia corporis à Deo alendi, de ipso cibo spiritali procurato accedat, ait S. Cyprianus: *Sacramentorum communicatio per quam illius corporis sinceritati unimur, nos in tantum corroborat, ut ... mundo, & de diabolo, & de nobis ipsis victoria potiamur; & Sacramentali gustu vinificis mysterijs inhaerentes una caro; & unus spiritus simus, dicente Apostolo: Qui adhæret Domino, unus spiritus est. Sic hi, ad quos sermo fit, dicuntur Dij, & filij excelsi nominis, & hereditatis aeternæ participes.*

Vide de hoc argumento
tomi 1. c. 15.
de diuers.
judicijs.

S. Augustin.
lib. 7. Confess.
cap. 10.

S. Leo serm.
14. de Pas-
sione Do-
mini.

S. Cyprian,
sermon de
Natiuit.
Christi.

Quid ergo? natura quorundam est eiusmodi, ut si quotidie regias dapes haberent, tamen manerent lignei & macilenti. Alij verò vel olere vespcentes pingues sunt, & roborantur, ut tribus pueris accidit, quorum vultus de leguminibus meliores erant, quàm aliorum, de phasianis ac regijs dapibus. Ita quibusdam contingit, ut licet sapiissimè carne Christi vescantur, numquam tamè fiât fide, spe, charitate fortiores, aut in alijs virtutib⁹ perfectiores. Et tamen quoties quis dignè communicat, toties ei gratia diuina additur, augmentumque charitatis. Cur ergo, alijs adeò proficientibus, tam multi subsistunt, immò tempore corporalis famis, fide & fiducia decrescunt? Nempe ut Eremita, alibi à nobis memoratus, superbia, negligentia, tepiditate, impuritate meruit panem sibi paulatim minui, dulcedine priuari, tandemque omnino subduci: ita quidam cogitant, dum sæpius communicant; *Ego plus alijs facio; Ego sum Deo coniunctior: Ego dignus hoc pane, dignus hoc epulo, dignus Christi familiaritate, &c.* & non cogitant se pane quotidiano indignos. Hoc maximè quibusdam sacerdotibus contingit; qui cum ad primitias ac primum sacrum se summo ar-

II.

Dan. 1. 16.

Tom. 1 de
Iudicijs Dei.
cap. 18, §. 5.

dore, diligentia, humilitate præparent; paulatim consuetudine longâ veniunt in tantæ rei contemptum. Itaque tepidè, immò turbidè ad Missam accedunt, ut nihil minùs, quàm de Missa solliciti sint. Immo à litibus, à lusu, illo ore ad Christum sumendum, accedere non verentur, quo, eadem nocte, ut S. Hieronymus ait, meretricem sunt osculati, aut vinum crapulamque ex fœrenti gutture reuomuerunt, pleni negligentijs, immò neglectis horis, diurnis & nocturnis; pleni fœditate & impudicissimis desiderijs; quo pacto nullus profectò secularis auderet sumere Eucharistiâ. Quid ergo mirum, si eis Christus dulcedinem subtrahit? Si illis non modò non sapit hoc cœleste manna, sed etiam horror est & abominatio, cum *iudicium sibi manducant*? Negat Deus panem corporalem indignis, cur fructum panis spiritualis concederet? Itaque tales ad vomitum, ad sæculum, ad omne scelus reuertuntur; estque assidua illorum cogitatio: *Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur?*

Matth. 6. 32.

III.

Quid his est faciendum? illa doctrina, quâ alios docent, se ipsos instruant, ne cum alijs prædicauerint, ipsi reprobi inueniantur. Redeant in se, redeant ad pœnitentiam & veterem feruorem, tunc Deus illos, sicut filium prodigum pater, recipiet, & epulo sacro, velut vitulo saginato reficiet, loco filiarum. Inter porcos, & more porcorum qui vitam viuunt, ipsi sibi has delicias cœlestes subducunt. Sic homines, per ipsorummet praua desideria, Angelico pane, eiusque fructu, spe & fiducia priuat Deus. Itaque non illum, quasi durum, aut iniquum, sed, si hoc viatico tam diuino destituimur, neque ex eo tam pretioso cibo, discimus sperare etiam corporis escam, nos ipsos accusamus, & illud identidem reperamus: *Cognoui, Domine, quia equitas iudicia tua: & in veritate tua humiliasti me.* Iam demum disco, de pane quotidiano non desperare, quando video sic mundum à Deo dilectum, ut illi proprium Filium, & panem Angelorum dederit in cibum. Sed de hac diuina prouidentia ac prodigalitate in humanum genus, iam alio loco prolixè disputavi. Hic sufficit cum Domino dicere: *Nolite solliciti esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? hac enim omnia gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quarite ergo primum regnum Dei, & iustia*

Psal. 118. 75.

Tom. I. de Iudicijs, quæ Deus exercet in hoc mundo. cap. 15. Matth. 6. 31.

& iustitiam eius: & hac omnia adyicientur vobis: Nolite ergo solliciti esse in crastinum.

Verum, vt omittamus diuini panis prodigiosam à Deo præ spirituali fame, largitionem, ex qua vtique spem concipimus, neque panem humanum, cogitationem suam in Dominum iactantibus defuturum, Nonne fames, si non immodica est, noxios in homine catarrhos exsiccat? Nonne materiam subducit febrium exæstuationi? Nonne crapulam dissipat & corrigit stomachum nauseantem? Pingues & adipati ventres quanto sudore præportantur? quanta mole sese mouent? quantis obnoxij sunt anhelationibus? quanto pondere à cursu, immò ab incessu impediuntur? quot morbis prostruuntur? At pinguedinem abstergit, inedia, & cum pinguedine tot mala. Sic etiam corpori prodest fames, cuius malum esse censetur. Sed si extraordinaria est, & à vindice Deo missa, etsi corpora extenuat, eneruat, necat, attamen animo longè conducit magis. Nam si in pœnam missa agnoscitur, emendationem parit: si ideò inducta est, vt cælestem ostendat prouidentiam, gignit fiduciam, reuerentiam, amoremque Dei: si denique data est, vt ij, qui abundant, egentibus opitulentur, ansam præbet exercendæ in proximos charitati.

Igitur ne quis antiquam desisse prouidentiam existimet, narrat Nicephorus circa An. Domini 455. ingentem in Phrygia, Gallacia & Cappadocia, siccitatem, famem, pestem extitisse; longiusque propagatam homines ad noxia & abominanda alimenta, atque inde ad inflammationes, tumores, oculorum amissiones, & subitas mortes perduxisse. Superfuerunt, ex tanta mortalitate, pauci; sed neque his quidem cibus humanus suppetebat. Igitur, cum humana decissent auxilia, seruatrix omnium diuina prouidentia opem miseris attulit, famique subuenit. *Eo enim anno, quo fruges non prouenerunt, alimento aërio eos fouit, sicuti olim veteribus Israëlitis fecisse memoratur. Manna illis, quod dicitur, calitus demisitens. Proximo autem anno, vt fruges spontè excreverent, effecit.* Vides hinc prouidentem Dei clementiam, in ipso furore famis & pestis? Vides, quàm verè dictum sit: *Cum iratus fueris, misericordia recordaberis.* Sic, cum deest terra, cælum succurrit, vt ibi potiùs, quàm alibi auxilium quæritemus. Bona fames, quæ facit homi-

nem

IV.

V.

Niceph. Cal.
list. lib. 15.
c. 10. hist.
Ecclesi.

Habacuc. 3. 2.

S. Augustin.
in Psal. 104.

nem Dei esurientem, utilis morbus, qui ad talem medicum ducit. Nam & fames veluti morbus, & cibus est instar medicinæ. Immo cum sit fames ex inedia contracta perniciēs, inquit S. Augustinus, atq; ita sit in eis, qui eam patiuntur, ut aliquis morbus, ut esse desinat, sit plerumq; per medicamentum: sic & fames sanatur quodammodo per alimentum.

VI.

Ioan, Curo-
pal & ex co
Baron, tom
10. Annal
ad Annum
Domini, 845.
32.

Qualis fuit illa, de qua Ioan. Curopalata hæc refert. Anno Christi 845. cum intellexisset Bogaris Bulgarorum Princeps, mulierem, tenero adhuc filio, & ad sceptrum nondum maturo, Romanis imperare, audacia elatus nuntios ad reginam misit, per quos, se fœdera soluturum, atque Romanorum fines inuasurum, superbè minitabatur. Sperabat nimirum insolens animus, apud feminam terrores, pro armis, futuros. Sed Regina nihil humile aut effeminatum cogitans: *Et me, inquebat, paratam inuenies, ad resistendum in acie, Deiq; nutu superiorem. Si autem (quod absit) victor ipse fueris: hoc quoq; patto mea erit victoria: Viceris enim non virum, sed mulierem.* Hæc verba tam animosa, quauis amentata hasta fuerunt potentiora. Nam ijs in ruborem datus Princeps ac deterritus quieuit pristinaque fœdera renouauit. Quare ultro citroque legati, inter Reginam & Principem liberri- mē commearunt. Causa erat, quia ad Reginam quidem legatos misit Theodorus Cuphara cognomento, vir administrandæ Reip. utilis, qui ea tempestate, in Bulgaria captus detinebatur; Ad Principem autem legati mittebantur à sorore eius, quæ in excursionē quadam capta, in regia commorabatur. Hæc iam pridem in suam salutem captiua abducta, Christianorumque religione, initiata, & litteras edocta, non desisteat fratri identidem mysteria Christiana commendare, fideique semina in cor eius ini- cere. Is tamen iam etiam antea à Cuphara sapius eadem au- diisset, saxeo tamen pectore diuina verba radices agere non si- nebat. Quin neque tum manus dabat, quando, inita permuta- tione, & muliere fratri reddita, ac Cuphara Reginæ restituto, assidue aures illius iisdem admonitionibus pulsabantur. Tanti refert, animos recentes, vel vanitate, vel veritate imbutos esse, & præoccupatos. Cultui Deorum, cui assueuerat à teneris vn- guiculis, vsq; ad extremum spiritum inhærendum pertinacissimè existi-

existimabat, etiamsi contraria rationi magis consentanea indicaret. Sed voluit ultimam manum addere, diu frustra admonito Deus. Vt Falconem, aut asturconem, censuit domandum: aut, quemadmodum belli dux obsessam urbem, adegit ad deditionem, fame scilicet, qua totam illius regionem gravissimè afflixit. Ei enim cum remedium nusquam reperiret, aestimare secum coepit, qua de causa, tam gravem & altam plagam diuina aequitas sibi populoq; suo fecisset. Ictus sapuit; agnouit enim, hanc esse dignā pertinaciæ suæ mercedem. Contempta igitur impia idolorum, vanitate, & ipse Deus Christianorum in vota vocauit, omnibusq; sibi subiectis populis mandauit, vt ab eodem hominum nutritore auxilium implorarent. Audij hæc vota Deus, & famem depulit proscriptisque. Hoc tam luculento beneficio tota natio ad nostram religionem perducta est, & Princeps ipse, sacri baptismi aquis expiatus, ad Imperatoris Romanorum nomen venerandum, Michaël voluit appellari. Numquid huic Principi, & populis istis profuit esurijsse? Ionathæ, ob inediam, oculi caligauerunt; his fame oculi diuina luce fuerunt illustrati. Et quidem, alij spem, alij temperantiam, alij aliam virtutem, omnes fidem, famendo adepti sunt. *Famem diuturnam, ait S. Augustinus, in usus suos boni fideles pie tolerando verterunt. Quos enim fames necauit, malis vite huius, sicut corporis morbus, eripuit. Quos autem non necauit, docuit parcius viuere, docuit productius ieiunare.* Ostendit id Diodorus Siculus, vel in profano rege Ægyptiorum Gnesacto, qui cum in Arabiam ingentem exercitum duxisset, & in desertis ac asperis locis, deficiente com meatu, vt stomachum latrantem placaret, vilem cibum sumere cogeretur, falsus est, nullum cibum magis iucundum vmquam fuisse, & adeò quidem, vt omnem luxum damnarit; atque huius frugalitatis tabulam Thebis in templo Iouis poni voluerit.

S. Augustini
lib. 1. de ciuit.
Dei. cap. 11.

Diodor. Sicul.
lib. 2. cap. 1. de
antiq. urb.
Platin. lib. 2.
de optimis
ciu.

H

CAPVT